
21 - MOCIÓ PRESENTADA PELS GRUPS MUNICIPALS ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, EN NOM DE JOVENT REPUBLICÀ, I PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA PER RECLAMAR MESURES DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I SUPORT A LA SALUT MENTAL I ADDICCIONS.

El Ple de l'Ajuntament, per unanimitat dels/de les 27 regidors/regidores assistents, **aprova** la moció següent:

“Durant l'última dècada, el **deteriorament del benestar emocional entre la població** ha estat alarmant, agreujat per les múltiples crisis que han intensificat les desigualtats socials, especialment des de l'any 2008. Aquestes crisis econòmiques, socials i, més recentment, la pandèmia de la COVID-19, han tingut un impacte devastador sobre la salut mental de la població i especialment del jovent, tal com ho demostren les dades de la Federació de Salut Mental de Catalunya. L'augment de l'estrès posttraumàtic, l'**increment dels casos d'ansietat i la preocupant prevalença del suïcidi** com a primera causa de mort no natural entre els joves d'entre 15 i 29 anys exigeixen una actuació decidida per part de les administracions públiques.

Recentment, la mateixa **Unió Europea va declarar la salut mental com una prioritat** i va assenyalar que cal enfocar aquests problemes des de les polítiques públiques, promovent un plantejament que s'amplia al conjunt de la població per tal de prevenir aquests trastorns i afrontar els problemes relacionats amb la discapacitat, l'estigma, l'exclusió social i les desigualtats.

La **detecció precoç i la prevenció** són fonamentals. Segons dades de la Federació de Salut Mental, el 50% dels problemes de salut mental es manifesten abans dels 14 anys, i el 75% abans dels 25. Per això, és imprescindible actuar amb especial atenció en la franja d'edat del jovent per garantir un futur millor per a tota la societat. El tipus de societat en què vivim amb factors com la pressió social, la pressió acadèmica, la competitivitat i individualisme, l'ús que es fa de les xarxes socials, etc, també influeix en la salut mental i addiccions especialment en infants i adolescents.

Atendre les necessitats emocionals de manera primerenca permetria identificar i tractar alguns problemes de salut mental i addiccions abans que es cronifiquin, reduint tant el patiment de les persones afectades com la pressió sobre els serveis assistencials. Per això, és urgent reforçar els programes de **prevenció i detecció precoç**, especialment entre els col·lectius més vulnerables, per garantir un abordatge integral que promogui el benestar emocional i redueixi l'aparició de trastorns greus tenint en compte que hi ha trastorns que no es podran evitar amb la prevenció.

El sistema de salut mental ha de garantir una **atenció integral** que prevegi la promoció de la salut, la prevenció, el tractament i la rehabilitació, així com la inserció social i laboral de les persones afectades. En aquest sistema de recursos en salut, l'**atenció primària és la peça clau en la detecció precoç** i l'atenció de problemes de salut mental tals com l'ansietat i la depressió.

Pel que fa a la distribució de **competències en matèria de salut i assistència sanitària** és la Generalitat de Catalunya l'administració que té les competències exclusives i per això el **Pla de salut de Catalunya 2021-2025**, aprovat pel Govern de Catalunya el desembre de 2021 ja identificava l'atenció a la salut mental i les addiccions com un àmbit de transformació dels serveis de salut, amb especial èmfasi als que s'adrecen al col·lectiu d'infants i joves. En aquest marc de referència per a totes les actuacions públiques en matèria de salut durant el període 2021-2025, ja s'establia com a objectiu la realització d'un conjunt d'actuacions per reforçar l'**enfocament comunitari**, orientar els serveis a la prevenció, la cura i la rehabilitació, i assolir, així, una atenció més accessible, proactiva, propera i resolutiva. Així mateix, en el Pla de Salut 2021-2025 de la Regió Sanitària Barcelona Metropolitana Nord, a la qual pertany Santa

Coloma de Gramenet se segueix l'estela marcada pel Pla de Salut de Catalunya, i **adapta els seus objectius** a la realitat i les necessitats de la Regió i de les Àrees Bàsiques de Salut que la componen. En aquest marc caldrà doncs, d'una banda **avaluar els resultats** del Pla de Salut de Catalunya i del Pla de la Regió sanitària Barcelona metropolitana nord (2021-2025) i d'altra banda **impulsar noves accions** que millorin la situació de la salut mental de la ciutadania.

A nivell local, la problemàtica de salut mental a Santa Coloma de Gramenet no és una excepció en relació a la resta de Catalunya i de la Regió sanitària a la que pertany però cal tenir en compte que Santa Coloma és una de les ciutats amb les rendes més baixes de Catalunya i, per tant, és essencial **garantir l'accés als serveis de salut mental i addiccions públics i gratuïts**: la ciutadania no pot accedir-hi d'una altra manera.

L'Ajuntament, en la mesura que li permeten les competències legalment establertes per la normativa, ja ha fet esforços en aquest àmbit, però és necessari continuar avançant. El **Pla Local de Joventut 2022-2025** i programes com l'**Emociona't**, que ofereix suport psicològic a joves d'entre 12 i 26 anys, o el Familiaritza't són iniciatives positives que cal ampliar per atendre la creixent demanda.

D'altra banda, el **Pla Local de Salut** (gener de 2023), que recull les accions de prevenció i promoció de la salut que són competència municipal, inclou l'anàlisi i propostes per a la millora de la salut mental i està previst complementar-lo amb una estratègia de salut mental i addiccions, com també es recull al PAM.

El **sistema de salut mental i addiccions es troba sobrecarregat**, amb llargues llistes d'espera i una manca de personal que impedeix oferir una atenció adequada. Els serveis de salut mental per a adults (CSMA) i el servei d'atenció i seguiment a la drogodependència (CAS) estan en una situació crítica per la **falta de personal i la incapacitat per cobrir baixes**. Malgrat que els serveis infantojuvenils (CSMIJ) estan millor dotats, els temps d'espera per a primeres visites continuen sent excessius.

D'altra banda, en els treballs de la Taula de Salut Mental i Addiccions creada per l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i on participen entitats de l'àmbit i professionals de la salut i dels serveis sanitaris, s'evidencia la necessitat urgent de **millorar l'accés als serveis de salut mental i addiccions**, eliminant les llargues llistes d'espera i dotant del personal necessari per oferir una atenció adequada especialment per als joves i les seves famílies.

Cal posar en valor la **tasca ingent tant dels professionals de la salut com dels professionals de l'àmbit social** que carreguen diàriament amb les deficiències del sistema patint, fins i tot, conseqüències en la seva pròpia salut mental. La demanda de psicòlegs clínics és ingent i cal que el Ministeri de Sanidad obri places de PIR per a poder tenir oferta d'aquests professionals.

Cal posar també en valor la **tasca immensa de les entitats** que, mitjançant l'esforç desinteressat dels seus membres i voluntaris/es, donen suport a les famílies amb persones amb trastorns mentals, organitzant grups d'ajuda mútua, oferint suport psicològic i duent a terme activitats de sensibilització.

Des de la Taula també es recomana la **millora de la coordinació intermunicipal i l'increment de recursos**, tals com **habitatges assistits per a persones amb trastorns mentals i addiccions greus** i la millora dels **serveis d'atenció a domicili** per aquelles persones amb trastorns mentals que no poden sortir de casa, així com l'augment de places sociosanitàries per a les persones amb problemes de salut mental i la implementació de més programes de **suport per a les famílies** afectades. La ciutadania mereix una **atenció integral**

que no només abordi els símptomes, sinó també les causes estructurals del malestar emocional.

La **necessitat d'equipaments socials per a persones sense llar** és també un tema cabdal donat que aquest col·lectiu sovint conviu amb problemes de salut mental i/o addiccions.

Així mateix, convé tenir en compte també la presència en la **infància i l'adolescència** de trastorns i síndromes tals com el TDAH (Transtorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat) entre altres, que generen **problemes en l'aprenentatge i el desenvolupament** i poden ser un factor de risc pel potencial desenvolupament posterior d'addiccions i problemes de salut mental. Cal assegurar que tots els infants que pateixen trastorns que els afecten en el seu desenvolupament cognitiu rebin les ajudes necessàries per comptar amb l'acompanyament educatiu que necessiten (NEAE o NESE).

Per tot això, es proposa al Ple de l'Ajuntament l'adopció dels següents acords:

Primer - Contribuir, sota la direcció de la Generalitat de Catalunya i junt amb la resta d'operadors del sistema de salut, a **avaluar els objectius i accions del Pla de Salut 2021-2025** així com a planificar i prioritzar accions pels propers anys.

Segon - Seguir treballant amb les autoritats dels Departaments de Salut i de Drets Socials i inclusió de la Generalitat per tal d'aconseguir la **millora de l'atenció en salut mental i addiccions** (l'ampliació d'horaris d'atenció, l'augment de professionals als centres d'atenció a la salut mental i la reducció de les llistes d'espera) als serveis (CSMA, CAS, CAEM, CSMIJ) i la creació de nous serveis i recursos en salut mental a la ciutat.

Tercer - Concretar i desenvolupar una **estratègia de salut mental de ciutat** tal com ja es preveu al Pla de Salut de Santa Coloma de Gramenet i al PAM, que contempli, tant el reforç dels programes d'èxit existents com l'Emocionat com la creació i posada en marxa de noves accions preventives i de sensibilització per a tots els col·lectius vulnerables, especialment infants, adolescents, joves i persones grans.

Quart - **Sensibilitzar la ciutadania sobre els problemes de salut mental i addiccions** mitjançant campanyes de conscienciació i la lluita contra l'estigma. Això inclou accions específiques per combatre les addiccions comportamentals i altres problemàtiques derivades de l'ús abusiu de pantalles, com es proposa al Pla Local de Salut.

Cinquè - Seguir col·laborant amb la Generalitat en relació als programes de prevenció i suport per a la salut mental **en l'àmbit educatiu** i col·laborar també en relació als trastorns i síndromes de la infància i adolescència com per exemple el TDAH entre altres, que generin problemes de desenvolupament i aprenentatge i augmentin el risc d'addiccions i problemes de salut mental.

Sisè - **Promoure la cooperació amb les entitats i equipaments locals** que treballen amb joves per crear una xarxa comunitària que fomenti el benestar emocional i mental. Aquesta xarxa ha d'integrar-se amb programes de lleure educatiu i esportiu, ja que aquests també contribueixen al desenvolupament integral de la persona, com ho fan iniciatives com l'**Esport lliure** o els **casals esportius**.

Setè - **Sol·licitar la creació de més places sociosanitàries** per a les persones amb trastorns mentals i addiccions, així com un major suport a les famílies afectades. Cal garantir una atenció integral que tingui en compte no només els pacients, sinó també el seu entorn, per tal de facilitar una recuperació efectiva.

Vuitè - **Posar en valor la tasca de les entitats locals**, que treballen en la sensibilització, el suport a les famílies i la prevenció dels trastorns mentals i addiccions, així com les iniciatives juvenils, destacant la seva tasca durant la pandèmia per visibilitzar els efectes de la crisi sobre la salut mental del jovent; augmentar els recursos que hi destinen les administracions locals i instar a la Generalitat de Catalunya a dotar aquest àmbit de més recursos econòmics.

Novè - **Promoure la creació d'espais de suport i de canals informatius** sobre salut mental i addiccions, així com la realització de campanyes de sensibilització per fomentar el benestar emocional i lluitar contra l'estigma associat als problemes de salut mental i addiccions.

Desè - **Demandar al Ministerio de Sanidad** que s'augmentin dràsticament les places de PIR per a la formació de psicòlegs clínics que puguin exercir en el sistema públic de salut, de manera que es puguin augmentar els efectius.

Onzè - **Treballar per incrementar el nombre de professionals de salut mental i addiccions a Santa Coloma de Gramenet**, prioritzant la contractació de psicòlegs clínics i educadors socials, per garantir una atenció adequada i reduir els temps d'espera. Mentre no augmenti la disponibilitat de psicòlegs clínics, incorporar psicòlegs generals sanitaris.

Dotzè - Entenent la problemàtica de Salut mental i addiccions com una tasca a abordar de manera integral, treballar per **augmentar el parc d'habitatge disponible i augmentar el parc d'habitatge públic** destinat a persones amb trastorns mentals i addiccions així com seguir treballant per la creació d'equipaments socials per a persones sense llar.

Tretzè - Millorar els **serveis d'atenció a domicili** i augmentar els programes destinats a aquelles persones amb trastorns mentals i addiccions que els impedeixen o dificulten de manera important sortir dels seus domicilis.

Catorzè - **Difondre en els equipaments** dels diversos àmbits del nostre municipi la informació sobre **els serveis i recursos** que hi ha a la ciutat per derivar als infants i joves amb problemes de salut mental i a les seves famílies.

Quinzè - **Traslladar aquest acord** a la Generalitat de Catalunya, a la Federació Salut Mental Catalunya, a totes les entitats que treballen en l'àmbit de la salut mental i addiccions a la nostra ciutat i a la Taula de Salut Mental de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, al Parc Salut Mar, i a la Fundació Vidal i Barraquer, per garantir la col·laboració entre institucions i la millora coordinada dels serveis de salut mental."